

КОНГРЕС АМЕРИКАНСЬКИХ УКРАЇНЦІВ

ВАШИНГТОН, Д. К.

24-ГО ТРАВНЯ 1940

ПОЛІТИЧНА ПЛАТФОРМА — РЕЗОЛЮЦІЇ — ЗВІТ З НАРАД

The Evening Star

WITH SUNDAY MORNING EDITION

WASHINGTON, D. C., FRIDAY, MAY 24, 1940—FIFTY-FOUR PAGES.

Ukrainians Promised Assistance in Effort For Independence

Told Roosevelt Will Be In Power Until Situation Abroad Is 'Cleared'

The prediction that President Roosevelt's administration will remain in power until the international situation has "cleared" and that the administration will then give every consideration to the right of self-determination for the Ukrainians and other peoples of Europe was made today by Representative Boland of Pennsylvania Democratic whip of the House, in an address before the Congress of Ukrainian organizations.

Speaking at the Washington Hotel assembly of more than 1,000 representatives of 4,500 Ukrainian groups in the United States, Mr. Boland said that when the European war is over the administration will be a staunch friend of all peoples seeking to live peacefully and democratically.

Senators Favor Purpose.

Senator Guffey, Democrat, of Pennsylvania, assured the congress that he was in accord with their desires for establishment of an independent nation by the Ukrainians in Europe, now partitioned among Russia, Germany, Hungary and Rumania.

Senator Maloney, Democrat, of Connecticut also voiced his agreement with the aims of the congress.

Senator Davis, Republican, of Pennsylvania warned the totalitarian powers that have "superimposed a new type of state religion" on the Ukrainian people that "you can never destroy a faith. . . . Suppression only makes their faith more fervent."

Appeal to Americans.

In resolutions expected to pass this afternoon the congress would appeal to the people of the United States and all liberty-loving countries to recognize and support the historic right of the Ukrainian people to organize their own state and to live as a free nation, in peace with their neighbors.

The resolutions condemned the "ruthless violation of the sovereign rights of neutral countries by totalitarian states" and expressed complete accord with the foreign policy of the United States.

The Ukrainians, it was stated, have "suffered terror, executions, imprisonments and other harsh measures of political oppression and economic exploitation at the hands of their foreign rulers."

The Congress will be concluded tonight with a concert by the Ukrainian Chorus under direction of Alexander Koshetz. The concert, scheduled for 8:15 in the Washington Hotel auditorium, will feature Marie Hrebentake, soprano, and Mikail Holumski, tenor.

Washington Post

WASHINGTON: SATURDAY, MAY 25, 1940

X****

U. S. Ukrainian Conclave Backs Foreign Policy

Congress Here Calls On Race to Strive For National Status

More than 1,000 Ukrainian-Americans meeting yesterday at the Washington Hotel expressed "complete accord with the foreign policy of the present Administration" of the United States.

The congress of 2,500 Ukrainian organizations of this country, in one of a number of resolutions, declared:

"Considering the present dangerous situation throughout the world, caused by totalitarian governments, the congress is fully cognizant of the need for measures necessary to the defense of America and her liberties. Therefore, we appeal to our people to support such measures of the Government of the United States in every way."

Call for Independence

American foreign policy, the congress said, "aims to free and widen the scope of international trade, to bring about a gradual world disarmament and recognizes the right of all peoples to self-determination."

The congress, attended by industrial workers from the coal fields and noted professional and literary men, was concerned principally, however, with efforts to liberate their homeland, now partitioned among Russia, Germany, Hungary and Rumania.

"We affirm once more before America and the world in general that the Ukraine desires to become, can and should be an independent state and that the recognition of her right to national self-determination is in the interest of her people and in the interest of peace in Europe," the congress declared.

The congress said 40,000,000 Ukrainians abroad "are subject to political oppression and economic exploitation."

"Remembering clearly the misery which drove us from our enslaved native land and appreciating the opportunities for a better and fuller life which we found in free America, we, Ukrainian immigrants and our American-born children, express a sincere hope that the Ukrainians in Europe will urge all their forces in their struggle for an independent, united and democratic Ukraine."

The Slavic delegates heard a number of Senators, Representatives and other speakers express accord

Boland Encourages Hopes

Representative Boland, of Pennsylvania, Democratic whip of the House, told them he believed the Roosevelt Administration would remain in office until the international picture has "cleared," and then give its attention to the rights of Ukrainians and other oppressed Europeans.

Representative Voorhis (Democrat), of California, declared the solution of this country's domestic problems was "quite as important as any other phase of national defense."

Representative O'Day (Democrat), of New York, said she had "almost given up hope" of organizing a conference of all women of the world to settle things peacefully.

Representative Sabath (Democrat), of Illinois, condemned "subversive and disloyal activities by people who have been accorded the privilege of living in America," and said the United States always could depend on the "loyalty and devotion to American institutions" of Ukrainians here.

Senator Guffey (Democrat), of Pennsylvania, said an independent Ukraine was one of President Wilson's plans.

Irish Fight Recalled

Senator Maloney (Democrat), of Connecticut, expressing sympathy with the Ukrainians' plight, pointed out that his people, the Irish, fought 700 years for liberty.

Other speakers included Representative Flannery (Democrat), of Pennsylvania; Representative Walter (Democrat), of Pennsylvania; Representative Rockefeller (Republican), of New York; Senator Davis (Republican), of Pennsylvania; L.

Ukrainians Of U. S. Open Parley Today

Hopeful that an Allied victory will liberate their homeland, more than 1,000 Ukrainian-Americans convening here today will appeal for moral support to aid in establishing an independent and democratic Ukraine after the war.

Representing some 2,500 Ukrainian-American organizations, the congress is the first of its kind held in this country since the World War when a similar plea was made.

The delegates, mostly descendants of peasant Ukrainian stock, want it known they are Americans first. As liberty-loving Americans, they stressed, they want their homeland to escape the Soviet yoke and enjoy the fruits of democracy.

Scheduled speakers before the congress today will include Senators Joseph F. Guffey (Democrat), and James J. Davis (Republican), both of Pennsylvania, and Senator Robert F. Wagner (Democrat), of New York. Other Congressional leaders will be present.

Herald

WASHINGTON, D. C.

Ukrainian Singers Present Concert At Slavic Congress

Dr. Koshetz Leads Chorus in Program Of Folk Melodies

By GLENN DILLARD GUNN

The American-Ukrainian Congress, now in session here, was entertained last night in the Washington Hotel's Hall of the Nations by a choral concert devoted to Ukrainian music.

The program made a survey, so to speak, of this interesting folk literature, beginning with the Sixteenth century and ending with contemporary art. This, quite appropriately, turned out to be a war song.

Choral Art a Bond

In every city and town in which Ukrainians have made their homes in this country, they are held together by their choral art. It is as remarkable as that in other parts of the Slavic world and its hero, in this country is Dr. Alexander Koshetz. The whole nation has heard the touring choir which he directed some years ago. Last night he conducted male and mixed choirs selected from the Ukrainian choruses of the country.

The results were stimulating. Ukrainian singers have great vocal gifts. They also seem to have a tradition of choral discipline that is remarkable. Finally they have a song literature in which they have taken great pride and which they have developed with all the resource of a highly talented race. It reflects a turbulent history, a strong national feeling, and poetic and melodic elements as fine as any race can boast.

Soprano Is Soloist

The soloist of the evening

КОНГРЕС АМЕРИКАНСЬКИХ УКРАЇНЦІВ

ВАШИНГТОН, Д. К.

24-ГО ТРАВНЯ 1940

ПОЛІТИЧНА ПЛАТФОРМА — РЕЗОЛЮЦІЇ — ЗВІТ З НАРАД

ПОЛІТИЧНА ПЛАТФОРМА КОНГРЕСУ АМЕРИКАНСЬКИХ УКРАЇНЦІВ

Війна в Європі накладає на українську еміграцію за океаном обов'язок піднести перед світом голос в обороні прав українського народу на власну державу. Ми одні маємо змогу вільно сказати, що український нарід поневолений та що він жадає для себе того самого права на самовизначення, що признане іншим народам.

Ми свідомі того, що український нарід може вибороти собі належне йому право господаря на своїй землі тільки власними силами. Але ми свідомі теж того, що йому легше буде досягнути свого права при перемозі демократичних вольностей в Європі. Перемога демократії в теперішній європейській війні мусить зробити актуальною справу самовизначення поневолених народів, у тому й українського. Перемога диктаторських ідей большевизму, фашизму і нацизму принесе нашому народови ще більше національне поневолення і колоніальний визиск.

Право України на вільний державний розвиток має в теперішній хвилі своїх непримиримих ворогів в імперіялізмах Росії, Польщі і Німеччини.

Російський імперіялізм у новій одежі большевизму і польська шляхетчина в одежі польського націоналізму занадто ясно показали свою непримиримість до українських державних змагань, щоб хто з українців міг ще мати сумнів щодо небезпеки, яка грозить Україні з їхнього боку. Большевицька диктатура принесла Східній Україні безоглядний економічний визиск, що два рази довів до голодової катастрофи мільйонів українських селян і робітників. Безліч жертв, розстріляних совітською чрезвичайкою, засланих на Сибір і Соловки, замучених у концентраційних таборах, позначають політику нового московського централізму на українській землі. На Західній Україні відроджений польський імперіялізм на протязі двадцятьох років безпощадно винищував український нарід паціфікаціями, забирав українську землю для колонізації польськими осадниками, винародовлював українське населення всіми способами економічного і політичного терору та релігійного переслідування. Акція нищення і насильного відбирання українських церков на Холмщині і Підляшші лишилась на все гянебним пам'ятником недавньої польської влади на Західній Україні.

Не менш грізна небезпека на дорозі до української державности виявилась у німецькій нацизмі. Стверджуємо, що скільки разів німецький нацизм за останні роки звертав свою увагу на українську справу, він все виявляв тільки претенсії до природних багатств української землі. Як нація українці є для німецького нацизму такою самою меншевартною расою, як і всі інші славянські народи. Нацистичну Німеччину інтересує Україна тільки як предмет економічного визиску і колонізації для пануючої німецької раси, або як предмет торгу з іншими державами.

Доля Карпатської України в минулому році, а тепер доля Західної України дають на це яскраві докази.

Та крім загрози, що Україна може стати в цілости або в часті предметом колоніального визиску з боку нацистичної Німеччини, німецький нацизм несе для розвитку і поступу українського народу ще одну небезпеку, а саме поширення чужих для нашого народу фашистських ідей диктатури, тоталітарности, авторитарности, монократизму.

Ми рішуче і беззастережно відкидаємо ідеї, на яких основані не тільки большевизм, але так само фашизм і нацизм, як не-українські, незгідні з найліпшими українськими традиціями, шкідливі для поступу українського народу, ворожі для свободи думки і совісти.

Український нарід жив і розвивався впродовж цілої своєї історії демократичним шляхом і витворив зразки демократичного державного ладу в своїй київській державі, в своїм козацтві і в Запорізькій республіці. Ті демократичні ідеї віджили в відродженій українській державі на східних і західних землях України після світової війни. Таксамо і тепер тільки організовані народні українські сили можуть дати трівку основу для Самостійности, Соборности і Народоправности України.

У теперішній переломовій хвилі в Європі право українського народу на вільний державний розвиток домагається знов свого вирішення. Але уста нашого народу сковані на рідній землі. Тим голосніше мусимо за нього промовити ми, українська еміграція за океаном.

Підписані представники чотирьох центральних українських заповомогових організацій в Америці беруть на себе в цій історичній хвилі почин в акції для піддержки змагань українського народу до вільного державного життя і скликають в тій цілі на день 24-го травня цього року до Вашингтону

КОНГРЕС АМЕРИКАНСЬКИХ УКРАЇНЦІВ

Мета Конгресу — заманіфестувати перед широким світом право українського народу на вільний державний розвиток, нарівні з іншими народами Європи, і наладити дальшу акцію тутешніх українських організацій на допомогу державним змаганням до Самостійної, Соборної і Народоправної України.

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ - УКРАЇНСЬКИЙ РОБІТНИЧИЙ СОЮЗ
ПРОВІДІННЯ УКРАЇНСКА НАРОДІЯ ПОМІЧ

Нью Йорк, Н. Й., дня 16-го березня 1940.

РЕЗОЛЮЦІЇ, УХВАЛЕНІ КОНГРЕСОМ АМЕРИКАНСЬКИХ УКРАЇНЦІВ

Представники українських організацій в Сполучених Державах Америки, зібрані 24-го травня 1940 на Конгресі Американських Українців у Вашингтоні, заявляють ось що:

I

Ми, американські громадяне українського походження звертаємо увагу Америки і цілого світу, що сорок-мільйоновий український нарід, другий по величині славянський нарід в Європі, позбавлений власної державности і знаходиться в стані повного поневолення чужими окупантами, які розділили між себе його територію і держать її під режимом терору й економічного визиску.

У теперішній переломовій хвилі, коли мають бути найдені основи для забезпечення тривкого мира й демократії в Європі, ми підносимо наш голос в обороні державности України і заявляємо перед Америкою і перед цілим світом право України на державне самовизначення нарівні з іншими народами. Україна має право на ту саму міру державної волі і незалежности, якою будуть користуватись після війни всі інші народи Європи.

Зокрема український нарід не погодиться ніколи з планами деяких політичних кол, що хочуть відбудувати Польщу в межах зперед війни і насильно прилучити до неї наново сім мільйонів українського населення Західної України. Український нарід на своїй рідній землі бореться проти совітської, німецької, румунської й мадярської окупації своїх земель, але таксамо рішуче заявляє тепер перед світом ось

що: Польська державність не сміє вернутись на українську землю.

II

Стверджуємо ще раз перед Америкою і перед цілим світом, що Україна хоче бути, може бути і повинна бути незалежною державою та що признання їй права самовизначення є в інтересі її населення та в інтересі мира в Європі.

Україна хоче бути незалежною державою. Український нарід виявляв це бажання на протязі цілої своєї історії і творив власну державу, як тільки мав на це змогу. Українська держава існувала в ріжних межах від 9-го до 18-го віку і перестала існувати внаслідок заборчости своїх сусідів.

Починаючи з 1917-го року, коли Україна відродилась як незалежна, демократична держава і потім була окупована арміями Росії, Польщі і Румунії, аж по нинішній день, змагання українського народу до незалежности позначилось кривавими війнами, повстаннями, революційною діяльністю, масовим організованим відпором українського населення, та тяжким терором, розстрілами, увязненнями й іншими методами політичного поневолення й економічного визиску з боку окупантів. В теперішній хвилі, внаслідок найновіших перемін в європейській війні, українська територія поділена під окупаціями Росії, Німеччини, Мадярщини і Румунії.

Україна може бути незалежною державою. Це одноцільна територія, на північ від Чорного моря, з однородним,

національно свідомим населенням у числі поверх 40 мільйонів, яке живе поруч з невеликими меншостями. Територія України відома з урожайности своєї землі і з багатих мінеральних покладів, що потрібні для розвитку промисловости. Ці природні багатства України, визискувані дотепер чужими окупантами, дадуть основу для української держави і для добробуту її населення.

Україна повинна бути незалежною державою. В руках чужих держав її природні засоби будуть далі предметом імперіялістичних інтриг і зазіхань тих, що хотіли б їх дістати. Україна в теперішньому або подібному стані буде надалі джерелом несупокієв, революцій, повстань і заколотів, які нарушуватимуть мир у тій частині Європи і поза нею.

Зате самостійна демократична українська держава на території українського народу зменшить напруження у східній Європі. Її багатства будуть доступні у вільній торгівлі іншим народам та державам. Вона стане добрим сусідом і справжнім посередником між Західною і Східною Європою та Азією.

III

Конгрес Американських Українців вповні піддержує закордонну політику теперішнього уряду Сполучених Держав, яка має на меті звільнення й поширення міжнародної торгівлі, ступневе світове обеззброєння та гарантію прав усіх народів на самовизначення після теперішньої війни. Беручи, одначе, на увагу грізне

становище у світі, викликане диктаторськими і тоталітарними режими, Конгрес вповні розуміє потребу негайних заходів, потрібних для оборони Сполучених Держав і американських свобод, та закликає американських українців підтримувати ці заходи уряду всіма засобами, разом з цілим американським громадянством.

Конгрес Американських Українців осуджує безоглядне потоптання прав суверенності нейтральних країн у теперішній європейській війні диктаторськими державами. Ми твердо віримо, що ці країни, окуповані тепер чужою збройною силою, здобудуть знов змогу жити далі незалежним державним життям.

Конгрес Американських Українців вважає, що Сполучені Держави мусять бути забезпечені як слід від зовнішніх ворогів і сильні внутрі, щоб берегти ідеали демократії. Оборона демократичних свобод, між якими одно з перших місць займає право самовизначення народів, є і повинна надалі бути одним з головних завдань українського народу в Європі й американських українців.

IV

Конгрес Американських Українців свідомий того, що незалежна українська держава може бути тільки ділом власних сил українського народу на його рідній землі. До уря-

ду і народу Сполучених Держав та до всіх народів, які цінять свободу, він звертається з закликом, щоб вони признали і піддержали історичне право України на вільне життя у власній, демократичній республіці та в мирному співжитті з своїми сусідами.

V

Конгрес Американських Українців доручає президії Конгресу передати повищі ухвали до відома американського громадянства й уряду та налагодити дальшу акцію тутешніх українських організацій на допомогу державним змаганням України і на порятунок жертвам дотеперішньої і дальшої боротьби за її волю та притягнути до співпраці при тому Конгресову Раду на тих самих основах, як вони співпрацювали перед Конгресом. Зібрані делегати обіцяють повну підтримку такої акції своїми місцевими організаціями та закликають всю українську імміграцію в Америці приєднатись до неї.

VI

Конгрес з глибокою пошаною і вдячністю згадує тих українців, які на своїй землі боролись за здійснення політичної волі, державної незалежності і народоправства України та які в тому змаганні з окупантами українських зе-

мель поклали своє життя та перенесли важкі терпіння.

VII

Конгрес пересилає українському народови свій ширий привіт і запевнення, що в цій переломовій хвилі американські українці зроблять все, що в їхніх силах, щоб представити перед Америкою і перед цілим світом справедливі жадання державного самовизначення для України та допомогти українському народови дістати признання його права на власний розвиток у своїй демократичній державі.

Памятаючи недолю наших батьків і братів, матерів і сестер, що залишилися на рідній землі, ми урочисто прирікаємо, що в міру сил наших можемо українському народови в його змаганнях до волі. Навчені бідою, що нас вигнала з рідного краю, і зазнавши можливості кращого життя в Америці, висловлюємо найширше бажання, щоб український нарід зєднав усі свої сили в боротьбі за самостійну, соборну і народоправну Україну.

Сила українського народу в слушности його права. Його майбутнє на історичнім шляху розвитку демократії, поступу, свободи, братнього співжиття та співпраці з демократичними народами цілого світу.

Нехай живе Самостійна, Соборна і Народоправна Україна!

ЗВІТ З НАРАД КОНГРЕСУ АМЕРИКАНСЬКИХ УКРАЇНЦІВ

Відчитання зголошених делегатів

Рівно в 11-ій годині перед полуднем секретар Конгресового Комітету, гр. Антін Цурковський, попросивши прив'язних о спокій і увагу, відчитав імена зголошених і зареєстрованих делегатів на Конгрес.

Вступне слово

Після прочитання імен прив'язних делегатів секретарем Конгресового Комітету, промовив о. Володимир Лотович, як предсідник Провидіння, Стіваришення Українців Католиків в Америці:

“У хвилині, коли знову важитья в Європі доля народів, підіймаємо тут, на американській землі, голос в обороні наших рідних братів і сестер, що там, на українських землях, караються у тяжкій неволі. . . .

“Сьогодні ми будемо радити над тим, яку нам дати відси допомогу визвольній боротьбі українського народу.

“Тому то звернімся в першу чергу за допомогою до Найсправедливішого й Найпевнішого Джерела, до Всевишнього, тією молитвою, що її навчив нас сам Бог-Син: Отче Наш. . . .”

Відкриття нарад Конгресу

Гром. Микола Мурашко, голова Конгресового Комітету, відкриває наради Конгресу. У вступній промові коротко переходить змагання українського народу до державної самостійності перед світовою війною. Потім говорить про боротьбу після світової війни та покладені жертви майна і крові. Український нарід ніколи не зрікався свого права жити своїм вільним життям на рідній землі.

І ця боротьба українського народу не устала ні на хвилину. У теперішній важкій, переломовій хвилині добро українського народу вимагає, щоб в першу чергу ті держави, що визнають демократичні принципи, дізналися дещо більше про український нарід і його змагання до свободного життя. Щоб звернути увагу світа на українську справу, скликано цей Конгрес.

Ту ціль мали на увазі чотири українські запомогові організації, коли обговорювали і погодилися взяти на свої плечі цей важкий народній обовязок: скликати один український Конгрес, щоб на ньому заманіфестувати перед світом право українського народу на вільний державний розвиток. А дальше, щоб порадитися і вирішити, як повести спільну роботу тутешніх політичних, культурних і запомогових організацій на допомогу українському народови в його визвольних змаганнях.

Події в Європі, де наш нарід має заковані руки і завязані уста, поклали на нас, американських українців, обовязок вивести українську справу перед форум світа.

Тому на нас спадає святий обовязок вже тепер звертати увагу американського народу і нашого уряду на те, що в інтересі тривкого світового мира вони повинні в часі переговорів піддержати справедливі домагання українського народу мати свою незалежну народоправну державу.

Витає всіх прив'язних делегатів і гостей і проголошує Конгрес відкритим.

Наприкінці взиває прив'язних

встати з місць і віддати пошану всім борцям і героям, які впродовж історії українського народу віддали своє життя в обороні прав і волі України. В урочистій мовчанці прив'язні повстали з місць, віддаючи пошану борцям України.

Порядок нарад Конгресу

З черги голова Конгресового Комітету відчитує оцей порядок нарад Конгресу:

Відчитання спису прив'язних делегатів — Провірна Комісія.

Відкриття Конгресу — о. Володимир Лотович, Головний Предсідник Провидіння.

Вступна промова — Микола Мурашко.

Українці в Америці — Іван Киселиця.

Боротьба України за державну незалежність — Марія С. Гамбаль.

Наша допомога Україні — Степан Шумейко.

Пополуднева перерва.

Звіт Провірної Комісії.

Україна, Польща і мирові договори — Др. Лука Мишуга.

Україна, Росія і демократія — Мирослав Січинський.

Економічні основи самостійної України — Володимир Тимошенко, Стенфордський Університет, Калифорнія.

Резолюції.

Закінчення.

Делегат Евген Скоцко, піддержаний проф. др. Грановським, зголошується до слова і ставить внесок, щоб Конгрес вибрав президію зпоміж прив'язних на залі делегатів.

Делегат Володимир Крайківський ставить внесок, щоб дотеперішня президія Конгресового Комітету проводила дальше нарадами Конгресу.

Голова Конгресового Комітету, Мурашко, заряджує над

обома внесками голосування, вживає впорядчиків на залі, щоб почислили голоси.

За першим внеском дел. Скоцка заявляється 86 делегатів.

За внеском дел. Крайківського заявляються всі інші делегати, числом понад 700.

Президія Конгресового Комітету остає на місці для переведення Конгресу.

Заява голови Конгресового Комітету

Голова Конгресового Комітету, Микола Мурашко, подякував прийвним за довіря та вияснив роботу Конгресового Комітету як слідує:

Як тільки серед зорганізованих американських українців виринуло питання скликання одного всенароднього Конгресу, повстала рівночасно гадка і бажання, що цей Конгрес мусить бути однодушною маніфестацією українського народу в його боротьбі за Самостійну, Соборну і Народоправну Україну.

Згідно з тим бажанням, уряди чотирьох найбільших допомогивих організацій спільно взяли на себе цей великий обовязок. Щоб успішно перевести Конгрес, щоб забезпечити нашу єдність, яку має цей Конгрес заманіфестувати перед світом, Конгресовий Комітет, зложений з представників чотирьох допомогивих організацій, по довгих переговорах і нарадах виробив основи, на яких можна було організувати і скликати цей Конгрес. На ці основи опісля дістав повну згоду всіх інших центральних українських організацій.

Ми твердо віримо, що, скликаючи один спільний Конгрес шляхом порозуміння чотирьох допомогивих організацій, ми

виконали бажання всіх українських громадян. Віримо, і тепер знаємо, що всі зібрані делегати вповні одобрюють те, що Комітет дотепер зробив, та допоможуть нам перевести Конгрес до кінця в порядку, достойно та гідно.

Промова сенатора Дейвиса

Гром. Мирослав Січинський представляє Конгресови рес-

Сенатор James J. Davis
(Пенсильвенія)

публиканського сенатора Джеймса Дж. Дейвиса (James J. Davis) з Пенсильвенії.

Сенатор Дейвис у своїй довгій промові сказав, між іншим: Приходжу сюди як один з тих, що родились у чужих країнах. Наші предки і багато зпоміж нас, що зібрані тут сьогодні, родились на чужій землі. Ми принесли з собою і пересадили на плідчому ґрунті цієї молоді нації найцінніше з того, що наші рідні країни розвивали в себе на протязі століть. Ми лишили за собою те, що ми вважали недобрим і несправедливим. Американський спосіб життя не є витвір одної групи народів. Він зложений з найліпших цінностей.

принесених ріжними національними групами і засаджених на ґрунті цієї нації. Ви справедливо можете гордитись тим, що українці виконали свою частку в тому ділі.

Українці мають своє окреме значіння для американського народу. Їхня традиція була завсіди перенята духом живучости. Все, що ви дали Америці, ви давали вільно і з щирого серця. Ви не ждали нічого в заміну за свободу. Українці вміють тяжко працювати і мають невмирущу віру у все, що добре. І сьогодні ви зібрались тут, тому що вмієте створити собі ідеал і змагати до нього з усією впертістю, що властива вашому народови.

З своїми природними багатствами і вигідним положенням над Чорним Морем Україна була пожаданим шматком землі для чужих держав у минулому. Тепер вона знаходиться під чужим правлінням і є предметом зазіхань багатьох імперіялістів.

Але в Україні все ще горить полум'я волі. Продовж століть чужі уряди старались загасити те полум'я, що про нього колись Волтер сказав, що це є "бажання України бути вільною". Історія українського народу це в загальному історія його визиску, переслідувань, закріпощення і боротьби за волю. Але ніщо не змогло знищити в ньому бажання волі і незалежності. Завдання ваших земляків не є неможливе, тому що вони вже закоштували волю. У році 1918 створення українського уряду в Києві доказало, що український нарід є постійно на сторожі. Його час ще прийде знов.

Ви здаєте собі справу, що український нарід може здо-

бути собі належне йому право бути господарем у власній хаті тільки своїми власними силами. Але ви розумієте теж, що буде легше йому здобути своє право, якщо в Європі переможе демократична свобода. Вашим обов'язком звернути увагу цілого світа на недолуги ваших земляків.

В середовищі американських свобод ви доказали безперечно, що українці здібні правити сами собою. Ви збудували великі організації, численні з них на братській основі. Як прихильник братських організацій я мушу сказати: Якщо діти України розуміють працю братських організацій так добре, як ви, тоді вони заслуговують бути панамі власної долі на тій землі, де вони живуть і працюють від непамятних часів.

Американські українці вірні своїй прибраній батьківщині. Українці мають теж за собою довгу історію лояльного привязання і віри в лібералізм. Вони здавна вірили в права людини. Вони вірили в принципи, що мають на меті поліпшити умови життя і праці. Прийшовши в цю країну, вони принесли з собою ідеали лібералізму і праці без поневолення. Ви перебули на собі гіркий досвід бюрократичної контролі і відвернулись від режиму, що давав привілеї одиницям, та прийшли до цієї країни, щоб здобути змогу для себе і своїх дітей користати з волі для кожного. Разом з собою ви привесли любов до волі і невмирущу ненависть до тиранії.

Якби Україна мала свій власний уряд, я не вірю, щоб він був комуністичний або фашистський. Я не вірю, щоб Україна могла бути нетерпи-

ма для релігії. Я не вірю, щоб свобода слова або преси могла бути обмежена у новій Україні. Знаючи духа українських людей, я вірю, що вони мали б конституцію, подібну до конституції Сполучених Держав. Українці, що боролись завжди за волю, знали б добре, що зробити з цєю волею, якби її дістали. Їх нарід і їхня країна могли б стати ясною зіркою в тій частині світа, що тепер збожеволів. Вони були б за миром. Вони боролись би, але лиш тоді, якби їх воля і їх край були загрожені. Горе тому, хто захотів би забрати їхню волю і їхню країну. Дух козацький і козацька відвага станули б в дорозі кожному, хто хотів би їх завойувати. Вони боролись би так само завзято, щоб задержати свободу, як завзято борються тепер, щоб її здобути. Бо легко боротись в обороні того, що хтось уже має, але треба відваги, впертості і віри в боротьбі за те, чого ще не маєтсья. Ось для чого я бажаю використати цю нагоду, щоб вам щиро погратулювати за те, що ви поставили собі ціль і боретесь за неї.

Ваша ціль шляхотна. За неї ви не потребуєте встидатись. Вона теж не є не-американська. Навпаки, дух, що ви його проявили, є типово американський. Америка все стояла за справедливість і за волю для всіх народів. Ідеали свободи, людяности і терпимости є загальні. Ми тут, в Америці, — всі ми — маємо глибоке бажання, щоб ці ідеали перемогли по цілому світі.

Ваші заклики в обороні вільної України не перечать тому фактові, що ви є лояльними американцями. Ви бачили відносини, що є можливі в

країні, де нема поневолення. І це зовсім природна річ, що ви бажаєте для своїх земляків на їх рідній землі того самого добра, якого ви тут заживаєте. . . . Ви проявили духа любови людини до людини. Це повна протилежність до нелюдности людини до людини, яка тепер стала пануючою в Європі.

Після своєї промови на Конгресі Американських Українців сенатор Дейвис пішов на засідання сенату, зголосився там до слова і сказав:

“Прохаю однодушної згоди, щоб можна було надрукувати в додатку до протоколів сенату мою промову, що я мав сьогодні зранку перед Конгресом Українських Організацій в Сполучених Державах у приявности понад тисячки делегатів.

“У Сполучених Державах і в Канаді начисляють один мільйон українців. Більшість їх народились по тамтой бік океану. Вони прийшли до цієї країни, втікаючи перед страшним гнетом, нетерпимістю і визиском. Це люде, що заковтували гірких овочів деспотичного імперіялізму і диктатури. У цій країні вони пізнали ліпший спосіб життя. Вони хотіли б, щоб їхні земляки, що лишились на рідній землі, могли заживати тої самої волі і доброго життя, що вони зазнали в цій країні, яка дає нагоду кожному. Це шляхотне завдання. Це добрі, патріотичні американці, що бажають для других того самого добра, яке вони мають змогу уживати.”

Проти цього внесення сенатора Дейвиса не було спротиву. Тому президент сенату видав доручення надрукувати в додатку до протоколів цілу

промову сенатора Дейвиса, виголошену на Конгресі Американських Українців. Промова вийшла потім теж окремою відбиткою з Конгресового Рекорду під наголовком "Українці в Сполучених Державах".

УКРАЇНЦІ В КРАЇНІ ВОЛІ

Реферат гром. І. М. Киселіці, голови Ліги Української Католицької Молоді, виголошений по англійськи (в скороченні):

Українець в Америці є американцем, бо його українська культура підлягла зміні — вона заамериканізувалася. Його нащадки, це вже родовиті американські горожане.

Однак ці нащадки не забули того культурного надбання, яке принесли в Америку їхні українські матері й батьки.

Українці причинилися багато до матеріального і культурного розвитку Америки.

Працю в копальнях, фабриках заліза, ткальнях і заводах, як взагалі всі інші заняття вони виконують згідно з американськими методами і вимогами. Вона не є гірша і не є гірша, як праця робітників інших національностей, включаючи американців. В деяких випадках, особливо в копальнях і фабриках заліза, український робітник і його славянський брат виказують більшу витривалість, як другі. Ця витривалість була причиною, що по чотирьох спробах зорганізувати робітничі юнії шахтарів по копальнях вугілля в Пенсильвенії, які скінчилися повною невдачею, славянські селяне, які прийшли до копалень з своєю дисципліною і твердою натурою, помогли виграти перші великі страйки в роках 1900 і 1902: вони перші закріпили в околиці твердого вугілля юнійну організацію

Юнайтед Майн Воркерс оф Америка.

На чолі листи українців, що внесли великі цінности однако в українську й американську культуру, стоять славний різьбар Олександр Архипенко і композитор та диригент Олександр Кошиць.

Архитвори різьбаря Архипенка є прикрасою кількох великих американських музеїв модерної штуки. Багато з них повстали у його студіях в Каліфорнії і на Лонг Айленд. Виставу його творів в Українським Павільйоні на Світовій Виставі у Шикаго критики признавали одною з головних атракцій вистави. Погруддя українських поетів Тараса Шевченка й Івана Франка, та київського Великого Князя Володимира є окрасою української секції Культурного Городу в місті Клівленд, Огайо.

Олександр Кошиць загально відомий як диригент кількох злучених українських хорів з Нью Йорку й околиці. Він видав друком серію гармонізацій українських народніх пісень для американських хорів. Завдяки добрим перекладам на англійську мову, ці пісні стають дуже популярними серед американських хорів і диригентів не тільки в Сполучених Державах, але в Канаді й Англії. Професор Кошиць также зладив музичну частину фільми "Маруся".

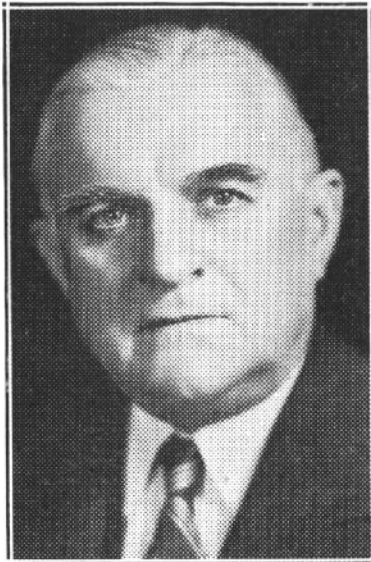
Попри композиції Олександра Кошиця, з американських українських і неукраїнських сцен дуже часто можна почути композиції Михайла Гайворонського, Романа Придаткевича і Павла Печеніги-Углицького. Ці три композитори живуть в околиці Нью Йорку і відомі не тільки серед своїх земляків.

Серед акторів рухомих образів Анна Стен є дочкою шведської матері і українського батька. Концертових і оперових співаків як Марія Гребенецька, Марія Сокіл, Ольга Лепкова, Михайло Голинський, Петро Ординський, п'яніст-композитор і диригент Антін Рудницький дуже часто можна почути з концертних залей і в радіових передачах. Олександр Кульбак є членом шикаговської оперової трупи. Ті, що ходили на вистави ньюйорської опери, все ще тямлять виступи Адама Дідуря, родом українця; а ті, що тямлять вистави філадельфійської опери, таксамо не забули виступів Івана Стешенка.

Між науковими силами, що їх дала українська іміграція Америці, я згадаю Володимира Тимошенка, професора Стенфордського Університету в Каліфорнії, якого наш Конгрес буде мати нагоду почути сьогодні.

На просвітнім полі згадаю українські школи, основані єпископом Богачевським, а саме середню школу і каледж у Стенфорд, Конн., де теж знаходиться оснований ним український музей і бібліотека, та дівочу академію у Факс Чейс біля Філадельфії.

По літах, коли виросте друге і третє покоління американців українського походження, може таки колись пропадуть сліди української іміграції з американського життя. Однак не зважаючи на те, бажання волі і свободи, що було в крові і кости його предків, ніколи не пропадуть в українського нащадка. І вразі потреби він буде цю свободу і волю обороняти таксамо, як обороняли колись батьки, і борються нині, щоб її здобути. Це таксамо

Сенатор Joseph F. Guffey
(Пенсильвенія)

голос цього другого і третього покоління, що нині лунає по цілому світу, закликаючи його, щоб поміг освободити країну батьків. Ми, українці, в країні волі прагнемо справедливості для тих, що довгі століття не знали нічого, як тільки гнет і неволю.

Промова сенатора Гоффі

Делегат Михайло Пізнак з Нью Йорку представляє демократичного сенатора Джозефа Гоффі з Пенсильвенії (Joseph F. Guffey). Сенатор Гоффі виступає в Конгресі і заявляє, що створення української держави було в планах президента Вільсона. Він висловлює свої симпатії для змагань українського народу до власної державності і обіцяє свою повну піддержку, наскільки та ціль зможе бути досягнута мирним шляхом і в порозумінні з сусідами.

Промова конгресмена Боленда

Демократичний конгресмен Боленд з Скрантону (Patrick J. Boland), заявив у своїй промові:

Коли війна в Європі скінчиться-

ся і теперішній американський уряд буде ще далі при владі, він дасть свою піддержку українцям і іншим поневоленим народам в Європі. Американський уряд буде рішучим приятелем усіх народів, що бажають жити мирно і по демократичному.

Промова сенатора Малоні

Демократичний сенатор Френцис Малоні (Francis T. Maloney), з стеіту Конектикат, висловив признання Конгресови словами: "Подивляю число і поведіння делегатів українського Конгресу." Опісля словами великого подиву і поважання говорив про Тараса Шевченка. Він сказав: "У Тараса Шевченка Джордж Вашингтон уважався одним з найбільших політиків. Боротьбу за свободу і незалежність, яку звели перші американці, можна порівняти з боротьбою за незалежність, що її все тепер український нарід. Коли ми, американці интересуємося Україною, даємо цим доказ, що нам ходить про добро Америки."

Конгресмен Patrick J. Boland
(Пенсильвенія)

Сенатор Francis Maloney
(Конектикат)

Промова конгресмена Фланнері

Демократичний конгресмен Фланнері (J. Harold Flannery), з повіту Лузерн, стеіт Пенсильвенія, у своїй промові сказав:

"Настав час, коли ми, в американському конгресі, мусимо займатися не тільки справами оборони нашої батьківщини, але справами цілого світу. І мимоволі наші серця звертаються до країн, де жили наші пра-батьки. Америка стала нині великою в головній мірі тільки тому, що всі раси і всі народи цілого світу внесли до неї те, що мали найгарнішого. Кожний з нас дав Америці, що мав найціннішого; тут приїздили люди з ініціативою і амбіцією, щоб втекти перед неволею і захити свободним життям. Ми всі горді тим, що ми є американськими горожанами, однак наше серце не дозволяє нам забувати за наших батьків. Я вірю у святі слова: Хто воює мечем, від меча погине. Історія вчить нас, що кожна держава, що панувала насильством, від насильства

Конгресмен J. Harold Flannery
(Пенсильвенія)

пропала. Того вчить нас старинна римська імперія, недавній російський царат. І скоро настане хвилина, коли ми засядемо, щоб почислити і осудити теперішній світ. Цей світ відновиться у самовизначенні народів. Бо самовизначення народів це одна з основних заasad світу, яка ніколи не загине. Правда справедливості стане тоді волею і буде панувати по цілій землі.

“Американський нарід нині є цею великою силою, що одна остала цивілізованому світові. Ви майте віру. Можливо, що нині світло волі видається дуже блідоньке, та воно не загасне. Це дає повну надію для ваших земляків, бо обовязком завтрішньої Америки, так як є інтересом нинішньої Америки, буде обороняти волю таксамо, як ми обороняли її у минувшині.”

Промова конгресмена Волтера

Демократичний конгресмен Френцис Е. Волтер (Francis E. Walter), з повіту Нортгемптон,

Пенсильвенія, між іншим сказав у своїй промові:

“Ви, члени Українського Конгресу, зібралися, щоб висловити ваші думки про мир. Чорні хмари над Європою стають з кожним днем щораз то чорніші. І тому ми, американці, без огляду на те, з якого краю і якої раси ми тут прийшли, не повинні призабути любови і пошани для тих принципів, за які ми боремося.

“Америка повинна старатися привести до такого мира, щоб він був тривкий. Пильно беріжися. Не будьмо ніколи прихильниками такого правительства, яке може позбавити нас волі. Не спускаймо з очей комуністів, які хочуть знищити Америку. Пильнуймо Бундів й інших реакційних партій. Америка має велитенське значіння для світа. І прийде хвилина, що буде мати ще більше значіння. Не забуваймо таксамо і за те, що нині не остало нам багато друзів у світі. Одні нам завидують, що ми все ще стоїмо власними ногами на землі, другі що ми маємо Френклина Д. Розевелта у Білім Домі. Будуччина світа залежить від сили Сполучених Держав.”

Делегат Пізнак, який представив попередно згаданих американських промовців, подякував їм за труд і щирі слова, звернені до Українського Конгресу.

БОРОТЬБА УКРАЇНИ ЗА ДЕРЖАВНУ НЕЗАЛЕЖНІСТЬ

Реферат Марії С. Гамбаль, виголошений по англійськи (в скороченні):

Гром. М. Гамбаль зясовує на вступі свого реферату історичне значіння волі і демократії в житті народів. Україна з територією більшою, як Фран-

Конгресмен Francis E. Walter
(Пенсильвенія)

ція, і з населенням понад 40 мільйонів душ не має ані волі, ані демократії.

У теперішній хвилі, крім України, позбавлено волі багато інших країн, що століттями жили своїм власним державним життям і знають добре, що таке воля. Але є одна різниця між українцями й іншими поневоленими народами. Інші поневолені народи мають симпатії і співчуття у світі, їм признають право на вільне життя. Тільки українці мало коли находять таке зрозуміння у світі для своїх змагань.

Українці не хочуть нічого більше, як рішати самим про свої власні справи. Вони хочуть жити по своїй волі в родині вільних народів. Вони жадають для себе волі і демократії.

Вільна, соборна, демократична Україна — це зміст українського питання. Україна, що не була б під пануванням Москви, Берліна, Варшави, ані жадної іншої чужої сили. Це бажання волі повинно бути напевне зрозуміле для кожної людини, що любить волю.

Змагання України до волі має за собою історію довгих століть. Це не нове питання і не чужа інтрига. У 18-му столітті відомий французький історик і філософ, Волтер, сказав: "Україна завжди змагала до волі."

Гром. М. Гамбаль представляє далі історію українських державних змагань від початків київської держави до найновіших часів. Виказує причини, що довели до поневолення українського народу його сильнішими сусідами і змальовує теперішній стан українських земель. Закінчує свій реферат оцею заявою:

"Якщо правда і справедливість не мають бути порожнім звуком, український нарід мусить дістати належне йому право. Без огляду на те, який вид прибере будуча Європа, бажання українського народу бути вільним і його традиції народнього правління мусять бути взяті під увагу."

Після цього реферату голова Конгресового Комітету, гр. Мурашко, проголосив обідову перерву до години 2:15 пополудні.

ПОПОЛУДНЕВІ НАРАДИ КОНГРЕСУ

Рівно в годині 2:15 сполудня голова візвав Конгрес до порядку і відкрив пополудневі наради.

Перед приступленням до нарад секретар Конгресового Комітету, Антін Цурковський, відчитав привітні письма і телеграми, що наспіли на Конгрес Американських Українців

Відчитані були телеграми і привітні письма від різних установ і осіб з Канади, Франції, Румунії, Бразилії та з численних громад у Сполучених Державах.

НАША ДОПОМОГА УКРАЇНІ

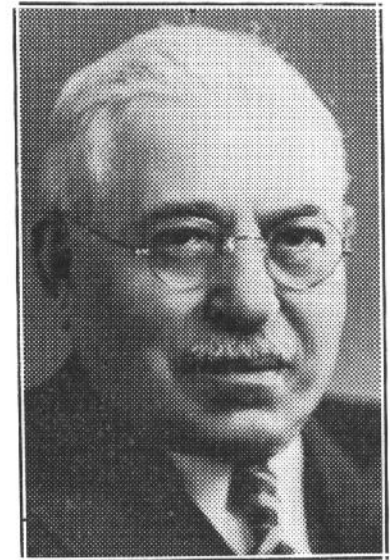
Реферат Степана Шумейка, редактора "Юкрейніен Вікли", по англійськи (в скороченні):

Помагаючи Україні в Європі вибороти незалежність, американські українці виказують прояв справжнього американізму, бо американізм опирається на принципах волі.

Обовязуючий в Сполучених Державах закон про неутральність зовсім не забороняє американським українцям подавати всяку поміч для здобуття волі тим, з якими лучать їх звязки крови, мови і культури. Українці в Сполучених Державах і Канаді під цю пору це одині в світі великі українські групи, яким вільно голосити правду про Україну і отверто ісповідувати принципи освободження України зпід чужих окупацій.

У нашім краю під теперішню пору всі думки і почування опановані военними подіями в Європі. Недоля загарбаних чужою окупацією народів викликала симпатії й обурення громадян Америки. Тому воно більше як природне, що американський нарід зрозуміє таксамо і недолю українського народу. Цілком певно, що нарід, на який нападено, який визискувано і угнітано не тільки кілька місяців, але довгі століття, нарід, який помило того зумів стати духово й економічно сильнішим і більше неугнутим, нарід український заслуговує на повне признание і допомогу з боку свободололюбивої Америки.

І ми цілком певні, що американський нарід, стаючи в обороні недавно нападених і поневолених народів, вповні зрозуміє положення України і

Конгресмен Adolph J. Sabath
(Линоій)

прийде їй в допомогу. Бо воля і демократичний лад це добро, належне всьому людству.

Конгресмен Сабат з Шикаго

Демократичний конгресмен Сабат (Adolph J. Sabath) з Шикаго:

Конгресмен Сабат пригадує, що тому кілька років він мав нагоду промовляти на конвенції Українського Народного Союзу у Вашингтоні. Говорить, що дуже уважно слухав реферату гром. Шумейка "Як ми можемо помогти Україні". Заявляє, що особисто він є одним з тих послів у конгресі, що постійно обстоюють права волі для кожного народу. І це було для нього найбільшою втіхою, що йому поталанило причинитися до одержання волі деяким народам. Дуже жалує, що не мав змоги причинитися до признання волі Україні. Він знає українців особисто, бо стрічається з ними у своїм виборчій дистрикті, і є певний, що тільки дуже небагато серед

українців показали би нелояльними. Він все і всюди заявляв, що українці це найбільше лояльні американські горожане. Перепрошує, що не може довше лишитись на Конгресі Американських Українців, але мусить спішити назад до Капітолю, де оставив дуже важну дискусію і голосування у справі закона про оборону держави. Бажає всім організаціям, що заступлені у цьому Конгресі, успіхів.

Промова пані О'Дей

Адвокат Пізнак представляє демократичну конгресменку з стеіту Нью Йорк — пані О'Дей (Caroline O'Day).

Повитана грімкою овацією, пані Кароліна О'Дей виголосила промову не тільки як репрезентантка жіноцтва в конгресі, але таксамо як особиста представниця пані Розевелт, подруги президента Сполучених Держав.

“Пані і панове, — почала вона, — ось і я тут є між Вами. Я усе була того переконання, що є якесь споріднення поміж тими, батьки яких прибули до цього краю, щоб захити на волі; які прибули тут, бо не мали вільної батьківщини, і яким було неможливо далше жити під чужинецьким гнетом. І я знаю, що це були головні причини, що спонукали перших українців прибути до цього краю. Вони знали, що їм належить воля і тому прибули до Америки. І тому, зовсім природно, я розумію, що українські американці, а властиво американці українського походження, повинні старатися привернути своїй батьківщині такий внутрішній устрій, у яким вона колись находилася.

“Історія України так старо-

давня, як старинна є сама історія. І ми, що знаємо українську історію, знаємо таксамо, якими добрими громадянами є ті українці, що прибули до нас і які стали частиною нашого американського життя. Ми відчуваємо, що воля, що нова українська демократична республіка повинна повстати на українських землях.

Конгресменка Caroline O'Day
(Нью Йорк)

“Повинна відновитись назад та республіка, яку створили Ваші батьки на Україні в 1918. Вона тривала тільки два роки і її знищили люде, які нині намагаються знищити нас. Ми всі нині знаємо, якої ваги для нас є демократичний устрій. Ви знаєте, що нині в Європі нема ні однієї держави вільної; що кожна з них є під утиском диктатора.

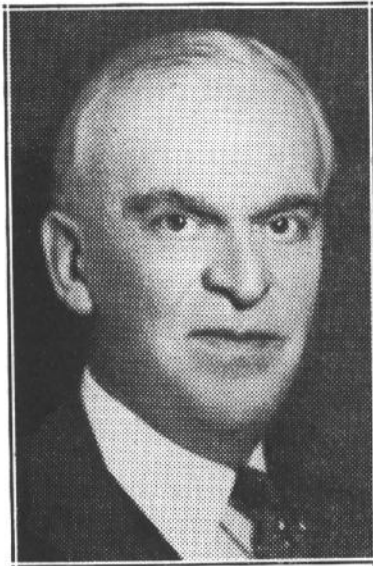
“Ми одинокі на цілм світі, що можемо ще високо підіймати прапор демократії; і ми знаємо, що ми мусимо це робити, і знаємо, що ми врятуємо демократію. Та я не думаю, що життя демократії можна врятувати тільки самою силою зброї. Її треба удержу-

вати при житті духом переконання, єдності і лояльності.

“Та я маю до Вас спеціальне післанництво. Ми жінки маємо спеціальну задачу у житті, коли подумаю про сотки тисяч дітей, які остали в Європі сиротами, без батьків і мамів, висилані з краю до краю; нема ні кутика ні хати для них. І мені видається, що жінки в Сполучених Державах повинні взяти на себе обов'язок рятувати ці діти. Я мріяла перед роками, що жінки цілого світа повинні злучитися разом, щоб положити кінець усім війнам. Що коли вийдуть які непорозуміння, то щоб засісти довкола стола і там їх мирно поладнати. Тепер я майже втратила всяку надію, що колись до такого прийде; та думаю, що хоч одно можемо тепер зробити: зійтись всі разом і врятувати ці сиротята, які певно пропадуть у часі війни. Тому коли і Ви у своїм серці почуваете таксамо, скажіть мені, а я Вам поможу.

“Маю ще одно передати Вам. Це не є від самого президента, але від його дружини, пані Розевелт. Вона є моїм особистим другом від двадцяти літ. Пані Розевелт приказала мені сказати Вам, що вона щиро жаліє, що не могла прибути тут на Ваш Конгрес і особисто до Вас промовляти, бо під цю пору її нема у Вашингтоні. Та коли це буде тільки можливе, вона нині вечером, якби повернула до Вашингтону, прибуде на Ваш концерт, щоб його послухати.”

При кінці своєї промови бесідниця з великим заінтересуванням висловила про організації українського жіноцтва в Америці. Обіцяла представницям українських жіночих організацій на Конгресі, що

Конгресмен Lewis K. Rockefeller
(Нью Йорк)

у всякій справі вона подасть їм поміч, якщо вони звернуться до неї.

Промова конгресмена нью-йоркського стейту, Луїса Ракефелера

Республіканський конгресмен Луїс Ракефелер (Lewis K. Rockefeller):

“У повіті Колумбія, де мене ліпше знають, не думаю, чи знайдете чоловіка, котрий сказав би, що я є дуже скромний. Однак тут, в присутності більше достойних товаришів, які промовляли до Вас, мушу заявити, що я почуваю себе дуже скромним. Власне в ту хвилину, коли я входив на платформу, хтось нівголосом сказав, що правдоподібно я є одиноким представником республіканської партії. Тому добре буде, коли Ви вислухаєте й другої сторони:

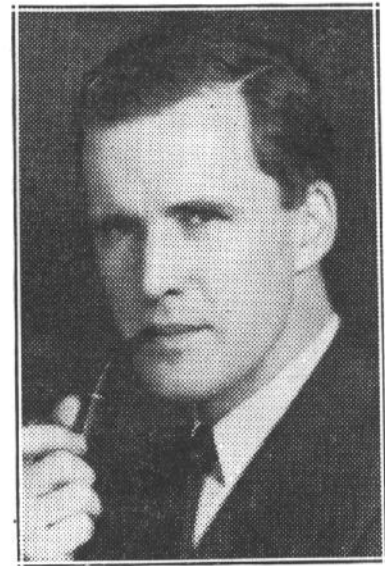
“Ви маєте перед собою дуже велику задачу, а на довершення її маєте дуже небагато часу. Передовсім прошу прийняти найбільшу подяку за цю велику честь, що можу яви-

тися серед Вас і до Вас промовляти. Я сам не є українцем, однак мушу заявити, що кількох моїх найщиріших і найгарніших особистих друзів, це власне українці. Я говорю це з найбільшою щирістю, що ці жінки і чоловіки українського походження, з якими я мав і маю честь стрічатися, це люде, що їх треба зачислити до найкращої класи наших громадян. І тому власне я усе з найбільшою увагою і заінтересуванням слідив за долею України й українського народу.

“Оскільки я розумію і знаю, остаточною ціллю Вас усіх, українців, є змагання, щоб Україна стала раз на все вільною, незалежною державою. Я хотів би, щоб я міг і був в силі предложити Вам певний і остаточний план, як Ви можете найскорше дійти до цієї ціли. Та цього я не можу зробити. Але можу зробити щось іншого: ось тут публично обіцяю Вам свято, що посвячу свої сили, мою спроможність у всякий час і при всякій нагоді, щоб допомогти Вам у мирний спосіб досягнути вашу ціль. Дальше можу Вас запевнити, що для досягнення цієї ціли Ви будете мати повну і щирю піддержку від усіх послів з 27-го конгресового дистрикту стейту Нью Йорк. А тепер дякую Вам дуже за Вашу ласкавість, що мене вислухали, і висказую найщиріше побажання, щоб Ваш Конгрес тут досягнув всі витичені ціли, а там щоб він дав для народу України як найбільшу поміч.”

Промова конгресмена Вурґіса

Гром. Мирослав Січинський представляє демократичного конгресмена Джеррі Вурґіса (Jerry Voorhis) з Каліфорнії,

Конгресмен Jerry Voorhis
(Каліфорнія)

провідника лібералів у Вашингтонському конгресі.

Конгресмен Вурґіс підкреслює у своїй промові, що Україні допоможе перемога демократії і збереження демократичних свобод в Америці. Полагодження домашніх американських справ у душі демократії є важним питанням, бо це одна з тих справ, що відносяться до національної оборони Америки.

Промова Лоренса Робертса

Делегат Пізнак представляє Конгресови Лоренса В. Робертса, секретаря і скарбника центрального комітету демократичної партії, який явився на Конгресі у заступстві Дж. Фарлія, головного постмайстра Сполучених Держав, що був особисто перешкоджений явитися.

Л. Робертс на вступі своєї промови заявив, що він прийняв з найбільшою радістю нагоду промовити на Українським Конгресі. Заявляє, що в часі останньої кампанії демократичної партії поміч українців показалася неоцінена. Го-

ворить, що знає Україну, знає, що 50 мільйонів українців борються за самостійність. Висказує надію, що коли воєнна хуртовина зтихне, то і українці будуть мати свою незалежну республіку, яка їм слушно належить. Висказує жаль, що постмайстер Фарлій ніяк не буде міг особисто прибути на Конгрес, бо власне має дуже важне засідання в своїм департаменті. Від його імені складає привіт і подяку Конгресови.

УКРАЇНА, ПОЛЬЩА І МИРОВІ ДОГОВОРИ

Промова д-ра Луки Мишуги, виголошена по українськи (в скороченні):

Спираючися на принципи самовизначення народів, що був проголошений президентом В. Вилсоном і прийнятий народом Сполучених Держав, у вересні 1918-го року повстали українська і польська республіки. Та Польща майже в цю хвилину напала на українську республіку. Вона знищила її і насильством держала кілька мільйонів українців під своїм пануванням на протязі двадцять літ. Так польська держава, замість скріпити свої західні границі, посвятила всю свою силу й енергію на вдержання насильно загарбаних земель на сході. В цей спосіб Польща повторила свою фатальну історичну помилку, поповнену в минувшині, яка спричинила її три розбори і поневолення України Московщиною у 18-ім столітті. Наслідок того такий, що нині і Польща і Україна є в московській і німецькій неволі.

Загально тепер говориться про відбудову Польщі. Польське правительство, що нині

знаходиться на вигнанні, пустило у світ пропаганду, що ця нова, відбудована по війні, Польща повинна обіймати ті самі українські землі, окупація яких у минувшині принесла Польщі тільки самі нещастя.

В інтересі мира, в інтересі самої таки Польщі, поляки повинні зрозуміти, що помімо того, що американський нарід співчуває недолі поляків, і що готов зробити все, щоб їм допомогти, ніяк не може потурати поновній окупації Польщею українських земель. Українські землі це власність українського народу і Україна таксамо має повне право до волі і самостійности.

УКРАЇНА, РОСІЯ І ДЕМОКРАТІЯ

Реферат гром. Мирослава Січинського, виголошений по українськи (в скороченні):

Україна, ми знаємо, жадала і жадає суверенних прав для свого народу, щоб він жив по своїй волі і не був підданий ні польській, ні російській, ні німецькій державі, ні жадної іншої чужої влади щоб не мусів слухати, тільки щоб рядив сам собою. Особливо в Америці треба пригадувати ту історичну правду, що Україна є в боротьбі за самостійність, її не тільки від Польщі, але й від Росії і Німеччини.

Рух український від давна демократичний і самостійницький. Особливо важну роль відіграла українська демократія в Росії. Нема доброї причини думати так, як в Америці часто думають, що Україна задовольється демократичною перебудовою Росії і самостійности зречеться. Весь розвиток українського народу стремить до того, щоб

мати свою державу демократичну і суверенну. Певна річ — суверенність в новій Європі не буде абсолютна, вона буде обмежена, але як те обмеження було б не рівне, як би російській державі, наприклад, було признано яку небудь зверхність над українською, це тільки доведе до більшої вороженечі між тими двома націями.

Навіть добро російської демократії вимагає, щоб у суверенних правах Україна була Росії рівна.

Події останніх днів ще раз показують ясно, що не вистачає жадному народови мати свій самостійний державний лад, свою незалежну державу і в тій державі демократичні порядки, коли нема гарантії, що близькі або далекі сусіди не нападуть безкарно на ваш дім, щоб вашу самостійність знищити і ваші демократичні права відобрати. Так сталося на наших очах з різними вільними країнами і так може статися з Україною, навіть як вона стане республікою на рівні з Польщею і Росією.

Тому як нашу програму для нового ладу в Європі ми ставимо самостійність усіх держав, демократичний лад внутрі їх і таке порозуміння між державами, щоб одна другій забезпечували спільну волю.

Та навіть мріяти про вільну Україну в колі вільних народів — кожен сам собі пан, але всі добрі сусіди — трудно, доки у світовій війні зусиллями свободолобивих людей не впадуть усі диктатори.

ЕКОНОМІЧНІ ОСНОВИ САМОСТІЙНОЇ УКРАЇНИ

Реферат професора Володимира Тимошенка, виголоше-

ний по українськи (в скороченні):

Не багато таких країн, щоб мали більше сприятливе географічне положення і мали більше природних багатств, як їх має Україна. Вона має доступ до двох морів: Чорного і Азовського. Її хліборобські продукти найрізноманітніші: від підтропікальних, як бавовна, тютюн, до плодів уміркованого підсоня, як пшениця, жито, ячмінь, цукрові буряки й інше. Українська продукція цукру є другою з ряду по німецькій і є багато більша, ніж продукція Сполучених Держав. Майже вся пшениця, яку вивозить совітський уряд за границю, є з України.

Україна займає упривілейоване становище не тільки завдяки своєму рільництву. Вона має подостатком джерел енергії: кам'яного вугілля, нафти та водної сили, перероблюваної на електричну, у своїх великих ріках. Багаті поклади залізної і манганової руди є певною основою для промислу і роблять Україну пригожим промисловим осередком для полуднево-східної Європи. Щодо продукції кам'яного вугілля Україна є третьою з ряду країною в Європі, по Німеччині й Англії. Як подає совітська статистика, викопано на Україні в роках 1936-1938 поміж 70 до 80 мільйонів тон вугілля. Україна випродукувала в тім часі більше як 9 мільйонів тон литого заліза і відповідну кількість сталі. Це ставить Україну на місце одного з світових осередків залізного промислу.

Нещасливе політичне положення України — на жаль, — не допускає до нормального розвитку її природних ба-

гатств. Її сусіди, Росія і Польща, в один час, а таксамо і Австро-Угорщина, використовували природні багатства України для себе, а не в користь України.

Економічну політику совітської Росії супроти України можна окреслити так: тільки цей промисл піддержується на Україні, який є доконечно потрібний Московщині, щоб могла дістати сировини як вугіль, залізо, цукор. У всіх інших ділянках Україна вповні залежна від фабричних продуктів Москви.

Нові фабрики на Україні будується виключно тільки у тій смузі, що безпосередно межує з Московщиною. Практично не побудовано ніодної нової фабрики у смузі понад Дніпром. Це виправдується "стратегічними вимогами".

Цілком такої самої політики супроти України придержувалася і Польща, а перед Польщею Австро-Угорщина. Наслідком того цілий величезний простір поміж Карпатами і Дніпром остав без індустріалізації. Наслідком того ці околиці мають надвишку рільничого населення. Рільничі господарства через поділ стали в цих околицях надто малі і дрібні, щоб можна з них вижити. Удліпшуванню методів рільництва стоїть на перешкоді брак ринків збуту через відсутність промислових центрів. Хоча є всі дані для створення фабричного промислу у цих околицях України, населенню не лишається іншого виходу, як емігрувати до Америки або на Сибір.

Лише тоді, коли економічну політику України буде творити сам український нарід у самостійній українській державі.

Конгресмен М. Michael Edelstein
(Нью Йорк)

національна економія України розвинеться гармонійно з природними багатствами України.

Привіт конгресмена Еделштейна

Степан Ярема, посол до стейтової легіслатури з Нью Йорку, представляє демократичного конгресмена Еделштейна (M. Michael Edelstein) з Нью Йорку.

Конгресмен Еделштейн заявляє, що прийшов на Конгрес Американських Українців після того, як кілька хвилин передтим брав участь у голосуванні в палаті послів у справі національної оборони. А прийшов на Український Конгрес тому, що знає з власного досвіду, що українці у Сполучених Державах є зразковими громадянами Сполучених Держав. Інтересується українцями тому, що був лідером демократичної партії 14-го дистрикту у Нью Йорку і там мав постійно до діла з українцями. Тому їх знає дуже добре та гордиться тим, що є послом з їх дистрикту. Бажає Конгресови повного успіху.

Звідомлення верифікаційної комісії

Др. Володимир Галан складає звідомлення іменем верифікаційної комісії, що провірювала предложені повновласти.

Заявляє, що на залі є прийнятих 805 делегатів. Вони представляють 19 центральних організацій і понад 2,000 місцевих клубів, товариств, братств і організацій. Заступлені всі фахи і стани нашої суспільности: робітники, фермери, священники, вчителі, газетярі, урядовці, ремесники, купці, професори університетів, адвокати, лікарі, промисловці, фабриканти. Окрім вибраних делегатів на залі є 207 гостей.

Відчитання резолюцій

Гром. Володимир Левицький зясовує в короткій промові значіння Конгресу і предкладає Конгресови до одобрення і ухвалення резолюції, приготовані Конгресовим Комітетом.

(Повний текст резолюцій, вироблених Українським Конгресовим Комітетом і ухвалених Конгресом Американських Українців у Вашингтоні, поданий окремо на стор. 3 і 4 цього видання.)

Ухвалення резолюцій

Делегат Теодор Свистун з Філадельфії зголошує поправку до резолюцій. Жадає зміни точки пятої з прочитаних резолюцій в тому напрямі, щоб поширити Конгресовий Комітет представниками інших центральних організацій.

Професор Грановський з Міннеаполіс піддержує внесок і жадає дискусії над цєю точкою.

Делегат Турко з Олифант, Па., ставить внесок, щоб резолюції прийняти як були прочитані.

Голова піддає обидві резолюції під голосування.

За внесенням Т. Свистуна заявляється 92 делегатів.

Внесення І. Турка, щоб Конгрес прийняв і ухвалив прочитані резолюції, приймається 713 голосами.

Меморіял про незалежність України

Крім резолюцій був прийнятий Конгресом Американських Українців меморіял у справі незалежности України, звернений до уряду Сполучених Держав. Текст цього меморіялу, випрацьованого Конгресовим Комітетом, надрукований в цілості в англійським виданні

про Конгрес Американських Українців.

Закінчення нарад

Голова, гром. М. Мурашко, заявляє в кінцевій промові, що програма Конгресу закінчена. Запрошує учасників на Концерт Українського Хору під проводом проф. О. Кошиця, що відбудеться вечером у тій самій залі.

Підносить далі значіння того, що заступники понад двох тисяч українських організацій зєднались до спільної акції на допомогу рідному краю.

“Коли так далі буде, можна надіятись, що ми своєю акцією тут в Америці, а може й поза нею, зможемо дати Україні справжню поміч, себто таку, на яку нас при найбільших наших зусиллях стати. Ми осягнемо нашу ціль. У тій надії, дякуючи всім вам за вашу участь, співпрацю і прикладне сповнення громадського обовязку, замикаю наради Конгресу Американських Українців словами: Ще не вмерла Україна.”

Учасники Конгресу встають і співають український національний гимн і американський гимн “Май Контрі”.

Антін Цурковський

Секретар Українського Конгресового Комітету

ПРЕСА ПРО КОНГРЕС АМЕРИКАНСЬКИХ УКРАЇНЦІВ

З численних пресових голосів маємо змогу, на жаль, зареєструвати тут лиш ті статті і замітки, що були нам прислані деякими громадянами з різних місць або дісталися іншим випадковим способом до рук Українського Конгресового Комітету:

Washington Star, Washington, D. C., May 23, 1940: "CONFERENCE HERE TO SEEK U. S. AID FOR UKRAINED."

Washington Star, Washington, D. C., May 24, 1940: "UKRAINIANS PROMISED ASSISTANCE IN EFFORT FOR INDEPENDENCE."

Washington Post, Washington, D. C., May 24, 1940: "UKRAINIANS OF U. S. OPEN PARLEY TODAY."

Washington Post, Washington, D. C., May 25, 1940: "U. S. UKRAINIANS CONCLUDE BACKS FOREIGN POLICY. Congress Here Calls on Race to Strive for National Status."

Press, Pittsburgh, Pa., May 23, 1940: "UKRAINIAN MEETING TOMORROW."

Press, Pittsburgh, Pa., May 25, 1940: "U. S. UKRAINIANS MEET."

Sun-Telegraph, Pittsburgh, Pa., May 26, 1940: "U. S. UKRAINIANS ACCLAIMED BY DAVIS, GUFFEY. Both Express Hope for Reborn Nation When Peace Comes."

The Times, Scranton, Pa., May 25, 1940: "BOLAND AND FLANNERY BOLSTER UKRAINIANS' HOPE FOR INDEPENDENCE."

The Mirror, Altoona, Pa., May 27, 1940: "WOULD LIBERATE NATIONS."

Globe-Times, Bethlehem, Pa., May 24, 1940: "UKRAINIAN CONGRESS OPENS IN WASHINGTON."

Record-American, Mahanoy City, Pa., May 24, 1940: "UKRAINIANS TODAY HELD A MEETING IN WASHINGTON."

Times Union, Rochester, N. Y., May 24, 1940: "CAPITAL SEES UKRAINIANS MEET."

Democrat Chronicle, Rochester, N. Y., May 23, 1940: "FREE UKRAINE DEMANDED AT MEETING HERE."

Times Union, Rochester, N. Y., May 28, 1940: "UKRAINIANS CONDEMN WAR."

The Telegram, Herkimer, N. Y., May 28, 1940: "DELEGATE GIVES REPORT ON UKRAINIAN CONGRESS."

The Gazette, Niagara Falls, N. Y., May 24th, 1940: "UKRAINIANS MEET."

Paterson Call, Paterson, N. J., May

25, 1940: "UKRAINIANS MEET IN WASHINGTON."

Paterson News, Paterson, N. J., May 31, 1940: "UKRAINIANS OF U. S. FAVOR COUNTRY'S FOREIGN POLICY."

Star Ledger, Newark, N. J., May 25, 1940: "REP. HART HONOR GUEST OF UKRAINIAN GROUP."

Jersey Observer, Hoboken, N. J., May 27, 1940: "UKRAINIAN CONGRESS."

Sunday Eagle, Passaic, N. J., June 2, 1940: "AMERICAN-UKRAINIAN CONGRESS IN WASHINGTON."

Pawtuxet Valley Times, West Warwick, R. I., May 27, 1940: "UKRAINIANS OF WORLD SEEKING INDEPENDENCE."

Pawtuxet Valley Times, West Warwick, R. I., June 3, 1940: "FOREIGN PLAN OF U. S. GIVEN SUPPORT HERE."

Providence Journal, Providence, R. I., May 24, 1940: "UKRAINIAN CONGRESS."

The Evening Bulletin, Providence, R. I., June 3, 1940: "UKRAINIAN REPORT."

The Telegram, Bridgeport, Conn., May 25, 1940: "INDEPENDENT UKRAINE FAVORED BY MALONEY."

Times-Star, Bridgeport, Conn., May 27, 1940: "LOCAL UKRAINIANS ATTEND SESSION."

The Post, Bridgeport, Conn., May 27, 1940: "UKRAINIANS MEET AT WASHINGTON."

The Democrat, Waterbury, Conn., May 24, 1940: "UKRAINIANS IN SPECIAL APPEAL."

The Sentinel, So. Norwalk, Conn., May 28, 1940: "UKRAINIANS HOLD MEET."

The Courant, Hartford, Conn., May 24, 1940: Frank Maloney Guest of Ukrainian American Congress.

Christian Science Monitor, Boston, Mass., May 23, 1940: "UKRAINIAN CONGRESS MAKES LIBERTY PLEA."

The Eagle, Butler, Pa., May 28th, 1940.

York Dispatch, York, Pa., May 24, 1940.

Herald-Statesman, Yonkers, N. Y., May 21, 1940.

The Times, Yonkers, N. Y., May 23, 1940.

Herald-Statesman, Yonkers, N. Y., May 25, 1940.

The Record, Meriden, Conn., May 27, 1940.

Редакційна стаття під наголовком "Ukrainians Preparing for Independence", розіслана з

Вашингтону, була поміщена, між іншим, в одних газетах:

Union Sun & Journal, Lockport, N. Y., June 13, 1940.

Republican Register, Moravia, N. Y., June 7, 1940.

Transcript, Middletown, Delaware, June 6, 1940.

Chronicle, Milford, Delaware, June 7, 1940.

The Polk County Enterprise, Livingston, Texas, June, 1940.

Tribune Chief, Quanah, Texas, June 7, 1940.

The Post-Democrat, Muncie, Indiana, June 21, 1940.

The Oakland City Journal, Oakland, City, Ind., June 11, 1940.

The Tucker Democrat and the Davis News, Parsons, W. Va., June 6, 1940.

The Boswell News, Boswell, Pa.

The News, Kansas City, Kansas, June 7, 1940.

The Independent, Dearborn, Mich., June 7, 1940.

Evening Sentinel, Keene, N. H., June 4, 1940.

Herald, Chicopee, Mass., June 6th, 1940.

Commoner, Idaho Falls, Idaho, June 7, 1940.

New Park Reveille, Salem, Oregon. News, Chatom, Alabama, June 6, 1940.

Голоси вашингтонської преси про концерт Українського Хору під проводом проф. О. Кошиця:

Washington Star, Washington, D. C., May 24, 1940: "KOSHETZ TO DIRECT UKRAINIAN CHORUS."

Pittsburgh Press, Pittsburgh, Pa., May 23, 1940: "KOSHETZ TO DIRECT UKRAINIAN CHORUS."

Washington News, Washington, D. C., May 24, 1940: "The Ukrainian National Chorus Concert in Costume."

Washington Post, Washington, D. C., May 24, 1940: "KOSHETZ TO DIRECT UKRAINIAN CHORUS."

Washington Post, Washington, D. C., May 25, 1940: Ray C. B. Brown, "American Ukrainian Congress Committee presents a concert of Ukrainian Choral music on Friday night under the direction of Alexander Koshetz in Washington Hotel Hall of Nations."

Times Herald, Washington, D. C., May 25, 1940: "UKRAINIAN SINGERS PRESENT CONCERT AT SLAVIC CONGRESS; Dr. Koshetz Leads Chorus in Program of Folk Melodies."

Washington Star, Washington, D. C., May 25th, 1940: "UKRAINIAN CHORUS DELIGHTS WITH SONGS."

